

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sk/50/2019
Identifikačné číslo spisu: 4019200164
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:4019200164.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členiek senátu JUDr. Violy Takáčovej, PhD. a JUDr. Aleny Adamcovej v právnej veci žalobcu: X. E., bytom H. L. XX, zastúpený JUDr. Michalom Magdolenom, advokátom, so sídlom Nitra, Farská 28, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie v Bratislave, Ul. 29. augusta 8, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12. 02. 2019, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/28/2019-67 zo dňa 19. augusta 2019, jednohlasne, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/28/2019-67 zo dňa 19. augusta 2019 z a m i e t a.

Účastníkom konania n e p r i z n á v a nárok na náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Rozhodnutie krajského súdu

1. Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 23Sa/28/2019-67 zo dňa 19. augusta 2019 podľa ust. § 190 Správneho súdneho poriadku (ďalej len SSP) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12. 02. 2019, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03. 10. 2018 potvrdila a odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 168 SSP tak, že žalovanej nepriznal právo na náhradu trov konania, nakoľko jej žiadne v konaní nevznikli.

2. Z predloženého administratívneho spisu žalovanej krajský súd zistil, že I. stupňový správny orgán rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03. 10. 2018 zamietol žiadosť žalobcu o invalidný

dôchodok, pretože podľa posudku Sociálnej poisťovne pobočky Nitra zo dňa 17. 09. 2018 je od 01. 08. 2006 uznaný za invalidného podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, avšak ku dňu vzniku invalidity k 01. 08. 2006 nespĺňa podmienku získania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok.

3. Proti rozhodnutiu podal žalobca včas, prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, v ktorom uviedol, že je chorý z mladosti a pripojil k nemu aj rozhodnutie Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/150/2017-57 zo dňa 09. 07. 2018. Nové lekárske nálezy nepredložil. Žalovaná ako odvolací orgán preskúmal spisovú dokumentáciu a vzhľadom na záver posudkového lekára ústredia so sídlom v Nitre, ktorý preskúmal zdravotný stav žalobcu dňa 29. 01. 2019, ktorý sa oboznámil s lekáorskými správami v zdravotnej dokumentácii, žiadne novšie aktuálne nálezy neboli doložené žalobcom. Posudkový lekár uskutočnil posudzovanie zdravotného stavu na základe rozsudku Krajského súdu v Nitre, ktorým bolo predchádzajúce rozhodnutie žalovaného o nepriznaní invalidného dôchodku zrušené. Posudkový lekár konštatoval, že pri posudzovaní invalidity z mladosti občanom narodeným pred rokom 1987 sa invalidita posudzovala podľa zákona 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, v znení neskorších predpisov a pre jej vznik bola potrebná úplná invalidita. Žalobca v tomto prípade je iba čiastočne invalidný. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. žalobcovi prislúcha miera poklesu od 01. 08. 2006 50 %, čo je stred percentuálneho rozpätia. Vzhľadom na to, že sa žalobca narodil v r. 1983 nespĺňa podmienky pre uznanie invalidity z mladosti. Je preto naďalej invalidný podľa zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % od 01. 08. 2006. Lekárskymi správami - psychologickým vyšetrením v Pedagogicko-psychologickej poradni v Nitre dňa 19. 05. 1994, psychologickým vyšetrením zo dňa 09. 11. 2010, psychiatrickými vyšetreniami z 01. 03. 2011, 17. 06. 2016 a z 08. 06. 2017, psychologickým vyšetrením z 30. 11. 2017, neurologickým vyšetrením z 30. 06. 2016, ako i vlastným vyšetrením posudkovým lekárom mal preukázané, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobcu je ľahká mentálna retardácia podľa kapt. V. položka 6 písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., kde zodpovedá miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Za iné zdravotné postihnutia žalobcovi, ktorým je organický psychosyndróm stredne ťažký, obezita, posudkový lekár zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. neurčil. Žalobca podľa posudkového lekára nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., pretože nespĺňal zdravotné kritériá invalidity.

4. Pre priznanie nároku na invalidný dôchodok je potrebné splniť dve zákonné podmienky súčasne - medicínsku a ak sa poistenec stal invalidným, musí získať potrebný počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 zákona č. 461/2003 Z. z. Žalobca ku dňu vzniku invalidity, t.j. k 01. 08. 2006 dovŕšil 22 rokov. Žalobcovi ku dňu vzniku invalidity boli zhodnotené obdobia dôchodkového poistenia, t.j. doba evidovanej nezamestnanosti pred 01. 10. 2001 - od 06. 09. 2000 do 31. 12. 2000 - 117 dní, doby zamestnania u zamestnávateľa DUGO O DROM ROMEN Nitra od 01. 06. 2002 do 31. 08. 2002 - 92 dní a u zamestnávateľa Parlament Olašských Rómov Slovenska od 14. 10. 2004 do 31. 12. 2004 - 79 dní a od 01. 01. 2005 do 31. 01. 2005 - 31 dní, spolu 319 dní.

5. Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v tretej časti prvej a tretej hlavy Správneho súdneho poriadku a dospel k záveru o nedôvodnosti žaloby.

6. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na svoje rozhodnutie č. k. 23Sa/150/2017-57 zo dňa 09. 07. 2018, ktorým zrušil predchádzajúce rozhodnutie žalovanej zo dňa 19. 09. 2017, ktorým bolo zmenené rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu zo dňa 23. 02. 2017, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí žiadosti žalobcu o invalidný dôchodok z dôvodu, že ku dňu vzniku invalidity, t.j. k 30. 11. 2016 nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok. V rámci opätovného preskúmania zdravotného stavu žalobcu druhostupňový posudkový lekár určil dátum vzniku invalidity od 01. 08. 2006. Krajský súd zrušil predmetné rozhodnutie, pretože z posudkových záverov posudkového lekára sociálneho poistenia zo dňa 08. 06. 2017, ktorým bol zmenený dátum vzniku invalidity na 01. 08. 2006 nie je vôbec posudkovým lekárom zdôvodnený, prečo

práve tento deň považuje za dátum invalidity žalobcu, a tento dátum ani žalovaný správny orgán vo svojom rozhodnutí riadne nezdôvodnil, a táto skutočnosť robí rozhodnutie nepreskúmateľné a nedostatočne zdôvodnené. Preto ho zrušil a vec vrátil správne mu orgánu na nové konanie. Správny orgán po zrušení rozhodnutia opätovne rozhodol prvostupňovým rozhodnutím zo dňa 03. 10. 2018 tak, že opätovne zamietol žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok, pretože podľa posudku posudkového lekára sociálneho poistenia Sociálnej poisťovne pobočky Nitra zo dňa 17. 09. 2018 bol uznaný za invalidného podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, avšak ku dňu vzniku invalidity, t.j. 01. 08. 2006 žalobca nespĺňa podmienku získania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok.

7. Ďalej uviedol, že v dôsledku podania odvolania žalobcom proti rozhodnutiu prvostupňového správneho orgánu žalovaný správny orgán zamietol odvolanie a potvrdil rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu. Poukázal na tú skutočnosť, že bol opätovne posúdený zdravotný stav žalobcu posudkovým lekárom pobočky dňa 17. 12. 2018, ktorý zotrval na svojom pôvodnom posudku zo dňa 17. 09. 2018. Druhostupňový posudkový lekár posúdil zdravotný stav žalobcu opätovne dňa 29. 01. 2019, a toto posudzovanie bolo vykonané na základe rozsudku Krajského súdu v Nitre a posudkový lekár sa k dátumu vzniku invalidity vyjadril tak, že pri posudzovaní invalidity z mladosti, občanom, ktorí sa narodili pred r. 1987 sa invalidita posudzovala podľa zákona č. 100/1988 Zb. a pre jej vznik bola potrebná úplná invalidita. Žalobca však bol len čiastočne invalidný, teda nespĺňal predpoklady pre výplatu invalidného dôchodku z mladosti. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. od 01. 08. 2006 prislúcha žalobcovi miera poklesu schopnosti 50 %, čo je stred percentuálneho rozpätia. Vzhľadom na to, že žalobca sa narodil v r. 1983 do 01. 08. 2004 nespĺňa podmienky uznania invalidity. Posudkový lekár naďalej ponechal rozhodujúce zdravotné postihnutie žalobcu ľahkú mentálnu retardáciu podľa kap. V., položka 6, písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z. a miera poklesu zodpovedá 50 %.

8. Krajský súd po vyhodnotení závažnosti dôvodov žaloby vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu žalovaného správneho orgánu, ako aj k obsahu pripojeného spisu žalovanej konštatoval, že nezistil dôvod, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov so správnou citáciou dotknutých právnych noriem, obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovanej, ktoré vytvárajú dostatočné právne východiská pre správnosť napadnutého výroku rozhodnutia.

9. K námietke žalobcu, že na jeho prípad mal byť aplikovaný zákon č. 100/1988 Zb., poukázal na to, že s touto námietkou sa zaoberal aj posudkový lekár, pretože pri posudzovaní invalidity z mladosti podľa tohto zákona bola potrebná úplná invalidita a žalobca bol len čiastočne invalidný, aj v súčasnosti je len čiastočne invalidný s mierou poklesu 50 %. Krajský súd považoval preskúmané rozhodnutie žalovanej za vydané v súlade so zákonom o sociálnom poistení, ako aj prílohou č. 4 k zákonu. Žalobca nespĺnil podmienku poberania invalidného dôchodku, a to, že vzhľadom na svoj vek nemá potrebný počet rokov dôchodkového poistenia 2 roky, ale len 136 dní. Subjektívne presvedčenie žalobcu o tom, že jeho zdravotné postihnutie zodpovedá vyššej miere poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť, alebo inému dátumu vzniku invalidity nie je rozhodujúce, pretože posúdenie v rozsahu zdravotného postihnutia a jeho následku na schopnosť občana vykonávať zárobkovú činnosť vyžaduje odborné lekárske činnosti, ktoré je vo veciach sociálneho poistenia zverené posudkovým lekárom sociálneho poistenia. Uviedol, že vykonaným dokazovaním nezistil žiadny relevantný dôvod, pre ktorý by malo byť rozhodnutie žalovaného správneho orgánu zrušené, a preto žalobu ako nedôvodnú podľa § 199 SSP (zrejme mal na mysli ust. § 190 SSP) zamietol. Správny orgán sa po zrušení veci, podľa názoru krajského súdu dostatočne vysporiadal s dôvodmi a jasne zdôvodnil v novom rozhodnutí, z akého dôvodu nebol žalobca uznaný za invalidného z mladosti. Žalobca nepreukázal žiadnym relevantným spôsobom ďalšiu dobu poistenia, ktorá by mu mala byť započítaná. Nárok na invalidný dôchodok z mladosti, žalobca nespĺnil, pretože v čase nezaopatrenosti nebol plne invalidný, ale len čiastočne invalidný.

10. Krajský súd o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že žalovanému náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že mu žiadne trovy konania nevznikli (§ 168 SSP).

II.

Kasačná sťažnosť žalobcu

11. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podal žalobca kasačnú sťažnosť. Navrhoval, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal náhradu trov konania.

12. Žalobca v dôvodoch kasačnej sťažnosti namietal, že krajský súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP) ako i z dôvodu, že rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§440 ods. 1 písm. g/ SSP).

13. Žalobca poukazom na doterajší priebeh konania ako i dôvody rozhodnutia žalovanej uviedol, že i napriek tomu, že niekoľkokrát zdôraznil, že mu bol zle určený dátum vzniku invalidity, čo aj preukázal lekárskymi správami, krajský súd sa s uvedeným nijako nevysporiadal, keď uviedol, že žalobca nepredložil žiadne nové dôkazy. V tejto súvislosti žalobca poukázal na to, že viacerými lekárskymi správami preukázal, že trpí zdravotným postihnutím - stredne ťažká mentálna retardácia, a to už minimálne od roku 1994, kedy žalobca podstúpil niekoľko psychologických vyšetrení a tak isto predložil rozhodnutie Osobitnej školy Nitra z roku 1994, ktoré potvrdzujú tieto zdravotné problémy. Taktiež predložil potvrdenie Základnej školy, Beethovenova 1, Nitra o tom, že žalobca opakovane v šk. roku 1990/1991, 1991/1992, a 1992/1993 navštevoval prvý ročník základnej školy. Vzhľadom na vyššie uvedené nie je žalobcovi zrejmé, prečo žalovaná na podklade všetkých predložených lekárskeho správ a posudkov určila deň vzniku invalidity žalobcu na 1.8.2006, keďže z vyššie uvedených správ bolo zrejmé že žalobca trpel týmto zdravotným postihnutím už na základnej škole, čiže pred rokom 1994, resp. pred rokom 2006. Taktiež uviedol, že dokonca ani rozhodujúce zdravotné postihnutie určené ako ľahká mentálna retardácia a následné zaradenie podľa kapitoly V, položky 6 písm. a) prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení nezodpovedá skutočnému stavu a je podľa názoru žalobcu nesprávne, keď podľa lekárskeho nálezu F.. Š. zo dňa 1.3.2011 bola žalobcovi určená diagnóza F71 Stredný stupeň mentálnej retardácie. Rovnako tak bolo na základe vyšetrenia psychiatra F.. Q. v závere lekárskej správy zo dňa 17.6.2016 konštatované postihnutie - mentálna retardácia stredne ťažkého stupňa. Ďalej stredne ťažkú retardáciu konštatovala aj klinická psychologička F.. A. v lekárskej správe zo dňa 6.6.2016 a klinická psychologička X.. T. I.. Všetky tieto správy boli prílohou žaloby. Žalobca zdôraznil, že stredná mentálna retardácia je zaradená do kapitoly V, položky 6. písm. b) prílohy č. 4 k zákonu o sociálnom poistení a tejto zodpovedá miera poklesu schopnosti zárobkovej činnosti 80%. Na podklade rozhodnutí najvyššieho súdu, na ktoré žalobca poukázal sp. zn. 9 Sžso/25/2011 a 1 So/10/2005 uviedol, že uvedené lekárske správy ani argumentácia žalobcu v tomto smere neboli žalovanou a ani krajským súdom zhodnotené a brané do úvahy pri rozhodovaní napriek tomu, že mohli zásadne ovplyvniť výsledok rozhodnutia.

14. Žalobca poukázal na odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu, s ktorým nesúhlasil. Mal za to, že krajský súd formuloval svoj záver napriek tomu, že mu boli doložené lekárske správy z psychologických vyšetrení z roku 1994 týkajúce sa zdravotného postihnutia žalobcu. Navyše sa žalovaná rozchádza vo svojej argumentácii keď na jednej strane tvrdí, že žalobca pred dňom 1.8.2006 získal 319 dní obdobia dôchodkového poistenia, na druhej strane zase tvrdí, že žalobca získal pred dňom 1.8.2006 iba 139 dní obdobia dôchodkového poistenia a na inom mieste zasa uvádza, že žalobca získal iba 136 dní obdobia dôchodkového poistenia. Žalobca nepovažoval za potrebné predkladať krajskému súdu žiadne nové lekárske správy, nakoľko predmetom sporu o.i. bola otázka stanovenia správneho dňa vzniku invalidity žalobcu, pričom pre toto sú zásadne prvé a práve staršie lekárske správy konštatujúce také zdravotné problémy a zdravotné postihnutie, ktorým trpel žalobca, aby bolo možné vyvodiť správny dátum, od ktorého je invalidný. Mal za to, že žalobcov stav bol zhoršený už v období pred dovŕšením veku, v ktorom sa končí školská dochádzka (v ktorom bol nezaopatrením dieťaťom) v čoho dôsledku mu vznikol nárok na výplatu invalidného dôchodku odo dňa dovŕšenia 18 roku veku. Skonštatoval, že žalobca ku dňu 30.6.2000 ukončil školskú dochádzku a vek 18 rokov dosiahol ku dňu 16.10.2001. Poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 So/242/2004, podľa ktorého „ak občan žiada o priznanie invalidného dôchodku z mladosti v zmysle ust. § 33 ods. 2 zák. č. 100/1988 Zb. treba jeho

zdravotný stav pre posúdenie invalidity posúdiť ku dňu, kedy dovŕšil vek, v ktorom sa končí povinná školská dochádzka, resp. kedy školskú dochádzku ukončil“. Z vyššie uvedeného pre žalobcu vyplynulo, že jeho stav je trvalo nemenný, trpí stredne ťažkým typom mentálnej retardácie a to už od mladosti (minimálne od roku 1994), čo v danom prípade nebolo zohľadnené, žalovaná tak nesprávne určila dátum vzniku invalidity na 1.8.2006, čím neprišlo zo strany príslušného orgánu ani k správne posúdeniu splnenia podmienok pre priznanie nároku na invalidný dôchodok, nehovoriac o tom, že celkom zrejme došlo k nesprávne posúdeniu rozhodujúceho zdravotného postihnutia, ktoré následne ovplyvní výšku samotného invalidného dôchodku.

15. Dôvodil, že krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie je zákonné a riadne odôvodnené, toto svoje právne posúdenie nijako bližšie nekonfrontoval so žalobnými námietkami, kde iba skonštatoval, že rozhodnutie je zrozumiteľné a dostatočne zdôvodnené. Poukazom na rozhodnutia Ústavného súdu SR so. zn. IV. ÚS 14/07, I. ÚS 265/05 žalobca uzavrel, že je zjavné, že napadnutý rozsudok krajského súdu je založený na nesprávnom a nedostatočnom právnom posúdení, ktoré je v rozpore so skutočnosťami preukázanými lekáorskými správami a tento rozsudok bol prijatý spôsobom, ktorý nie je akceptovateľný, nakoľko vydanie rozhodnutia bez náležitého odôvodnenia je porušením práva na spravodlivý proces.

16. Žalobca mal za to, že krajský súd sa nedostatočne vysporiadal so všetkými námietkami a argumentmi žalobcu, ktoré mohli značne ovplyvniť jeho rozhodnutie a taktiež je porušením ústavnoprávne a medzinárodnoprávne garantovaných základných princípov (zásad) materiálneho právneho štátu, najmä princípu materiálnej spravodlivosti a materiálnej ochrany zákonnosti vrátane princípov riadneho a spravodlivého procesu a princípu právnej istoty, nakoľko rozhodnutie krajského súdu nebolo dostatočne odôvodnené.

III.

Vyjadrenie žalovanej ku kasačnej sťažnosti žalobcu

17. Žalovaná sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu vyjadrila písomným podaním doručeným správne súdu dňa 31.10.2019. Stotožnila sa s názorom krajského súdu. Rozhodnutie krajského súdu považovala za vecne správne. Navrhovala, aby kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. Žalovaná mala za to, že krajský súd správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdiť vec a žalobu žalobcu ako nedôvodnú zamietol.

IV.

Konanie pred kasačným súdom

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 11 písm. g/ v spojení s § 438 ods. 2 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach podanej kasačnej sťažnosti žalobcu (§ 453 ods. 2 S.s.p.), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.), keď deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 452 ods. 1 v spojení s ust. § 137 ods. 4 S.s.p.) a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

19. Predmetom prieskumného konania kasačného súdu bol rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sa/28/2019-67 zo dňa 19.8.2019, ktorým krajský súd zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovanej v spojení s prvostupňovým správne rozhodnutím.

20. V procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku správne súdu kasačný súd vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovaného správne orgánu, na ktoré poukázal už krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku, z ktorých dôvodov ich najvyšší súd neopakuje a súčasne na ne poukazuje.

21. Predmetom súdneho prieskumu v danej veci bolo rozhodnutie žalovanej č. XXX XXX XXXX X zo

dňa 12. 02. 2019, ktorým žalovaná podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení rozhodnutie prvostupňového správneho orgánu o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok postupom podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03. 10. 2018 potvrdila a odvolanie žalobcu v celom rozsahu zamietla.

22. Kasačný súd predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu, ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom (§ 2 ods. 1 SSP). Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania (§ 5 ods. 2 SSP). Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP). Správnou žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy (§ 177 ods. 1 SSP).

23. Kasačný súd dáva tiež do pozornosti, že správny súd nie je súdom skutkovým. Jeho úlohou pri preskúmaní zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu podľa tretej hlavy tretej časti Správneho súdneho poriadku (§§ 199 a nasl. SSP) je posudzovať, či správny orgán príslušný na konanie si zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkom konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi, ako aj s procesnoprávnymi predpismi. V súdnom prieskume zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu v sociálnych veciach správny súd nie je viazaný rozsahom dôvodov uvedených v žalobe, ak žalobca je fyzickou osobou, ktorou namíeta nezákonnosť rozhodnutia správneho orgánu tvrdiac, že nezákonným rozhodnutím správneho orgánu a postupom mu predchádzajúcim bol ukrátený na svojich hmotnoprávných alebo procesnoprávných právach. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. Správny súd v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy teda preskúmava, či orgán štátnej správy konal a rozhodol v súlade so zákonom, či v správnom konaní postupoval v súčinnosti s účastníkom konania, či sa vysporiadal s jeho námietkami a či na základe skutkových zistení na základe logického a rozumného uváženia ustálil správne svoj právny záver. Povinnosťou súdu v konaní súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu je svoje skutkové zistenia a právne závery v rozhodnutí vo veci samej náležite odôvodniť. V odôvodnení rozsudku správny súd uvedie stručný priebeh administratívneho konania, stručné zhrnutie napadnutého rozhodnutia, podstatné zhrnutie argumentov žalobcu a vyjadrenia žalovaného, prípadne ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na konaní a zainteresovanej verejnosti, posúdenie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Správny súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Ak sa správny súd odkloní od ustálenej rozhodovacej praxe, odôvodnenie rozsudku obsahuje aj dôkladné odôvodnenie tohto odklonu (§ 139 ods. 2, 3 SSP).

24. Kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci konania o kasačnej sťažnosti skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovanej, v spojení s prvostupňovým správnym rozhodnutím, ako aj konanie im prechádzajúce, najmä z toho pohľadu, či

krajský súd správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí žalovaného správneho orgánu v oboch stupňoch. Kasačný súd zistil, že krajský súd v danej veci v procese súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu náležite postupoval v súlade s procesnými pravidlami zákonodarcom nastolenými v prvej a tretej hlave tretej časti Správneho súdneho poriadku.

25. Kasačný súd vyhodnotil rozsah a dôvody kasačnej sťažnosti žalobcu vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu po tom, ako sa oboznámil s obsahom spisu, s námietkami žalobcu uvedenými v kasačnej sťažnosti a s prihliadnutím na § 461 SSP dospel k záveru, že v zásade nezistil dôvod na to, aby sa odchyľil od logických argumentov a relevantných právnych záverov spolu so správnou citáciou dotknutých právnych noriem obsiahnutých v dôvodoch napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktoré vytvárajú dostatočné východiská pre vyslovenie výroku rozhodnutia. Najvyšší súd považuje právne posúdenie preskúmvanej veci krajským súdom v zásadnej otázke týkajúcej sa posúdenia vzniku invalidity žalobcu za správne a súladné so zákonom. Vzhľadom k tomu, aby neopakoval pre účastníkov známe skutočnosti, na zdôraznenie správneho skutkového a právneho záveru správneho súdu uvádza nasledovné.

V.

Právne posúdenie kasačným súdom

26. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

27. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

28. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 v súvzťažnosti s čl. 2 ods. 2 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivec musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

29. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva. Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto zmysle, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

30. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

31. Z citovanej právnej úpravy ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 Ústavy SR) a po vstupe

Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie.

32. V danej súvislosti kasačný súd dáva tiež do pozornosti rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 341/07, v ktorom ústavný súd uvádza: „Ústavný súd SR už v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštatoval, že nevyhnutnou súčasťou rozhodovacej činnosti súdov zahŕňajúcej aplikáciu abstraktných právnych noriem na konkrétne okolnosti individuálnych prípadov je zisťovanie obsahu a zmyslu právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Ide vždy o metodologický postup, v rámci ktorého nemá žiadna z výkladových metód absolútnu prednosť, pričom jednotlivé uplatnené metódy by sa mali navzájom dopĺňať a viesť k zrozumiteľnému a racionálne zdôvodnenému vysvetleniu textu právneho predpisu. Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne treba vychádzať najprv z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôle (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii. V prípadoch nejasnosti alebo nezrozumiteľnosti znenia ustanovenia právneho predpisu (umožňujúceho napr. viac verzií interpretácie) alebo v prípade rozporu tohto znenia so zmyslom a účelom príslušného ustanovenia, o ktorého jednoznačnosti niet pochybnosti, možno uprednostniť výklad e ratione legis pred doslovným gramatickým (jazykovým) výkladom. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu aplikovaných zákonných ustanovení. Ustanovenie čl. 2 ods. 2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona“.

33. Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov vymedzuje sociálne poistenie, upravuje rozsah sociálneho poistenia, právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizáciu sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia, konanie vo veciach sociálneho poistenia a konanie vo veciach vymáhania pohľadávok (§ 1 ods. 1).

34. Podľa § 70 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z., poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72 a ku dňu vzniku invalidity nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Fyzická osoba má nárok na invalidný dôchodok aj vtedy, ak sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt. Nárok na invalidný dôchodok tejto fyzickej osobe vzniká najskôr odo dňa dovŕšenia 18 rokov veku. Nárok na invalidný dôchodok má aj fyzická osoba, ktorá sa stala invalidnou počas doktorandského štúdia v dennej forme, nedovŕšila 26 rokov veku a má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt.

35. Podľa § 71 ods. 1 až 10 zákona č. 461/2003 Z. z., (pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť) poistenec je invalidný, ak pre dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40% v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

Dlhodobu nepriaznivý zdravotný stav je taký zdravotný stav, ktorý spôsobuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť a ktorý má podľa poznatkov lekárskej vedy trvať dlhšie ako jeden rok.

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje porovnaním telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti poistenca s dlhodobu nepriaznivým zdravotným stavom a telesnej schopnosti, duševnej schopnosti a zmyslovej schopnosti zdravej fyzickej osoby. Pri posudzovaní poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa neprihliada na zdravotné postihnutia, ktoré boli zohľadnené na nárok na invalidný výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu. 2)

Pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa posudzuje na základe a) lekárskeho správ a údajov zo zdravotnej dokumentácie zdravotníckeho zariadenia a zhodnotenia liečby s určením diagnostického

záveru, stabilizácie ochorenia, jeho ďalšieho vývoja, ďalšej liečby a b) komplexných funkčných vyšetrení a ich záverov, pričom sa prihliada na zostávajúcu schopnosť vykonávať zárobkovú činnosť, zostávajúcu schopnosť prípravy na povolanie, možnosti poskytnutia pracovnej rehabilitácie alebo rekvalifikácie.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je uvedená v prílohe č. 4.

Miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách sa určuje podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí.

Jednotlivé percentuálne miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť sa nesčítavajú.

Mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť určenú podľa odseku 6 možno zvýšiť najviac o 10%, ak závažnosť ostatných zdravotných postihnutí ovplyvňuje pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Na určenie zvýšenia hodnoty sa vychádza z predchádzajúceho výkonu zárobkovej činnosti, dosiahnutého vzdelania, skúsenosti a schopnosti rekvalifikácie. Obdobne to platí, ak pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť je dôsledkom viacerých zdravotných postihnutí podmieňujúcich dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav.

Ak v prílohe č. 4 nie je uvedené zdravotné postihnutie, ktoré je príčinou dlhodobo nepriaznivého zdravotného stavu, určí sa miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v percentách podľa takého zdravotného postihnutia uvedeného v tejto prílohe, ktoré je s jeho funkčným dopadom najviac porovnateľné.

Dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav na účely invalidity sa posúdi opätovne, ak sa predpokladá zmena vo vývoji zdravotného stavu a zmena schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť.

36. Podľa § 72 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok poistenca vo veku a) do 20 rokov je menej ako jeden rok, b) nad 20 rokov do 24 rokov je najmenej jeden rok, c) nad 24 rokov do 28 rokov je najmenej dva roky, d) nad 28 rokov do 34 rokov je najmenej päť rokov, e) nad 34 rokov do 40 rokov je najmenej osem rokov, f) nad 40 rokov do 45 rokov je najmenej 10 rokov, g) nad 45 rokov je najmenej 15 rokov.

Počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa zisťuje z obdobia pred vznikom invalidity.

37. Podľa § 153 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z., lekársku posudkovú činnosť podľa odseku 1 vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (ďalej len "posudkový lekár") a podľa odseku 2 písm. b/ aj určený zamestnanec Sociálnej poisťovne za osobnej účasti poistenca alebo poškodeného.

38. Podľa § 156 ods. 1 písm. f/ zákona č. 461/2003 Z. z., zdravotné výkony na účely sociálneho poistenia sú vystavenie nálezu o zdravotnom stave na písomné vyžiadanie posudkového lekára.

39. Podľa § 195 ods. 1 až 3 zákona č. 461/2003 Z. z. organizačná zložka Sociálnej poisťovne pred vydaním rozhodnutia postupuje tak, aby presne a úplne zistila skutočný stav veci, a na ten účel obstará potrebné podklady na rozhodnutie.

Podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

Organizačná zložka Sociálnej poisťovne pri posudzovaní veci objasňuje rovnako dôkladne všetky rozhodujúce skutočnosti bez ohľadu na to, či svedčia v prospech, alebo v neprospech účastníka konania.

40. Podľa § 196 ods. 1, 4, 5, 6, 7 zákona č. 461/2003 Z. z., dôkazom je všetko, čo môže prispieť k zisteniu a objasneniu skutočného stavu veci, najmä výpovede účastníkov konania a vyjadrenia účastníkov konania a svedkov, odborné posudky, znalecké posudky, správy, listiny, vyjadrenia a potvrdenia iných fyzických osôb a právnických osôb. Netreba dokazovať skutočnosti všeobecne známe alebo skutočnosti známe z činnosti Sociálnej poisťovne.

Účastník konania, fyzická osoba alebo právnická osoba zúčastnená na konaní, ktorí majú listiny, ktoré

môžu byť dôkazom, sú povinní na výzvu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne tieto listiny predložiť. Ako dôkaz možno použiť tlačené produkty alebo fotografické produkty výpočtovej techniky, mikrografickej techniky a inej podobnej techniky namiesto originálu listiny, podľa ktorého boli vyhotovené.

Účastník konania je povinný navrhnuť dôkazy na podporu svojich tvrdení. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne rozhodne, ktoré z dôkazov sa vykonajú. Organizačná zložka Sociálnej poisťovne je povinná vykonať aj iné dôkazy, ktoré účastníci konania nenavrhlí, ak sú potrebné na zistenie a objasnenie skutočného stavu veci.

Organizačná zložka Sociálnej poisťovne hodnotí dôkazy podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz osobitne a všetky dôkazy v vzájomnej súvislosti.

41. Podľa § 255 ods. 1, zákona č. 461/2003 Z. z., za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj zamestnanie a náhradná doba získané pred 1. januárom 2004 podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004, ak tento zákon neustanovuje inak. Na hodnotenie náhradnej doby ako obdobia dôchodkového poistenia od 1. augusta 2006 sa nevyžaduje splnenie podmienky získania najmenej jedného roka zamestnania.

42. Podľa § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., v konaniach o nárokoch na dávky a ich výplatu z nemocenského poistenia, dôchodkového zabezpečenia, o nároku na úpravu dôchodku z dôvodu jediného zdroja príjmu, o nárokoch na náhradu škody spôsobenú pracovným úrazom alebo chorobou z povolania, o nároku zamestnanca z pracovného pomeru, ktoré sa uspokojovali z garančného fondu (ďalej len "peňažná náhrada") a o nároku na podporu v nezamestnanosti, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, o ktorých nebolo do tohto dňa právoplatne rozhodnuté, a o priznaní, odňatí alebo zmene sumy dávky, náhrady škody spôsobenej pracovným úrazom alebo chorobou z povolania alebo podpory v nezamestnanosti za obdobie pred 1. januárom 2004, aj keď o uvedenej dávke, náhrade škody, peňažnej náhrade alebo podpore v nezamestnanosti už bolo právoplatne rozhodnuté, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

43. Vychádzajúc z citovanej právne úpravy kasačný súd upriamuje pozornosť na to, že v konaní a rozhodovaní o invalidite fyzickej osoby posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a tým aj súvisiaceho zostatkového pracovného potenciálu je vecou výlučne odbornou - medicínskou, na ktoré súd nemá potrebné odborné znalosti. Vo veciach dôchodkového poistenia zdravotný stav a pracovnú schopnosť občanov posudzuje Sociálna poisťovňa vo forme lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia (§ 153 ods. 1 písm. b/ v spojení s § 153 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z.) s tým, že konkrétne túto činnosť vykonáva posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia (§ 153 ods. 5 menovaného zákona). Výsledkom posudkovej činnosti je záver posudkového lekára o tom, či konkrétna fyzická osoba je, alebo nie je invalidná s určenou mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť s tým, že táto miera poklesu sa určuje v percentách podľa druhu zdravotného postihnutia, ktoré je rozhodujúcou príčinou dlhodobu nepriaznivé zdravotného stavu, a so zreteľom na závažnosť ostatných zdravotných postihnutí. Závery posudkového lekára sú zachytené v lekárskej správe, súčasťou ktorej je odborný lekársky posudok vrátane jeho odôvodnenia, v ktorom posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru. Tento posudok je teda v konaní pred správnym súdom kľúčovým dôkazom, na ktorý je súd (vzhľadom na absenciu odbornej - medicínskej erudovanosti) odkázaný, a preto je nutné klásť dôraz na jeho jednoznačnosť, úplnosť, určitosť a presvedčivosť. Tieto kritéria však spĺňa len taký posudok, v ktorom sa posudkový lekár riadne vysporiada so všetkými rozhodnými a pre danú vec relevantnými skutočnosťami, prihliadne pritom k ťažkostiam, účastníkom konania udávaných, a svoje posudkové závery náležite odôvodní.

44. Najvyšší súd zo spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis žalovanej (dávkový a posudkový spis) mal preukázané, že žalobca žiadosťou z 20.12.2016 požiadal o priznanie invalidného dôchodku. Sociálna poisťovňa ústredie rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 03. 10. 2018 zamietla žiadosť žalobcu o invalidný dôchodok z dôvodu, že podľa posudku Sociálnej poisťovne pobočky Nitra zo dňa 17. 09. 2018 žalobca od 01. 08. 2006 bol uznaný za invalidného podľa

§ 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, avšak ku dňu vzniku invalidity k 01. 08. 2006 nespĺnil podmienku získania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia pre vznik nároku na invalidný dôchodok. O odvolaní žalobcu proti tomuto rozhodnutiu rozhodol Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovni preskúmaným rozhodnutím (č. XXX XXX XXXX X zo dňa 12. 02. 2019) tak, že odvolanie žalobcu zamietol a prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovni (žalovanej) ako odvolací správny orgán v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že pri rozhodovaní v danej veci vychádzal zo záveru posudkového lekára ústredia so sídlom v Nitre, ktorý preskúmal zdravotný stav žalobcu dňa 29. 01. 2019 a oboznámiac sa s lekárskymi správami v zdravotnej dokumentácii konštatoval, že pri posudzovaní invalidity z mladosti občanom narodeným pred rokom 1987 sa invalidita posudzuje podľa zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení, v znení neskorších predpisov a pre jej vznik bola potrebná úplná invalidita. Žalobca v tomto prípade je iba čiastočne invalidný. Po nadobudnutí účinnosti zákona č. 461/2003 Z. z. žalobcovi prislúcha miera poklesu od 01. 08. 2006 50 %, čo je stred percentuálneho rozpätia. Vzhľadom na to, že žalobca sa narodil v r. 1983, nespĺňa podmienky pre uznanie invalidity z mladosti. Je preto naďalej invalidný podľa zákona č. 461/2003 Z. z. s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % od 01. 08. 2006. Lekárskymi správami - psychologickým vyšetrením v Pedagogicko-psychologickej poradni v Nitre dňa 19. 05. 1994, psychologickým vyšetrením zo dňa 09. 11. 2010, psychiatrickými vyšetreniami z 01. 03. 2011, 17. 06. 2016 a z 08. 06. 2017, psychologickým vyšetrením z 30. 11. 2017, neurologickým vyšetrením z 30. 06. 2016, ako i vlastným vyšetrením, posudkový lekár mal preukázané, že rozhodujúcim zdravotným postihnutím žalobcu je ľahká mentálna retardácia podľa kapt. V. položka 6 písm. a/ prílohy č. 4 k zákonu č. 461/2003 Z. z., kde zodpovedá miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %. Za iné zdravotné postihnutia žalobcovi, ktorým je organický psychosyndróm stredne ťažký, obezita, posudkový lekár zvýšenie percentuálnej miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť podľa § 71 ods. 5 zákona č. 461/2003 Z. z. neurčil. Žalobca podľa posudkového lekára nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov na účely § 33 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb., pretože nespĺňal zdravotné kritériá invalidity. Posudkový lekár uskutočnil posudzovanie zdravotného stavu na základe rozsudku Krajského súdu v Nitre, ktorým bolo predchádzajúce rozhodnutie žalovanej o nepriznaní invalidného dôchodku zrušené.

45. Kasačný súd po preskúmaní veci, konkrétne príslušných lekárskeho posudkov vyhotovených v prejednávanej veci a tvoriacich podklad pre následné vydanie rozhodnutí žalovanej na oboch stupňoch a tiež vzhľadom na obsah posudkového spisu, súčasťou ktorého sú lekárske nálezy doložené účastníkom konania v priebehu dávkového konania, dospel k zhodnému záveru ako správny súd, že posudky posudkových lekárov požiadavky na ich obsahovú stránku, uvádzané v prechádzajúcom bode (43, 44) spĺňajú. V posudkovom spise sa okrem lekárskeho nálezu, zo záverov ktorých vychádzali aj jednotliví posudkoví lekári sociálneho poistenia, a ktoré zahrnuli do svojich lekárskeho posudkov, sa nenachádzajú ďalšie lekárske nálezy, ktoré by posudkoví lekári nevyhodnocovali v kontexte komplexného preskúmania zdravotného stavu žalobcu. Z posudkov tiež vyplýva, ako sa posudkoví lekári vysporiadali so zdravotným postihnutím žalobcu vo vzťahu ním predložených lekárskeho nálezu z roku 1994.

46. Z dôvodov uvedených vyššie kasačný súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalobcu, že jeho zdravotný stav nebol dostatočne posúdený najmä vo vzťahu k dátumu vzniku invalidity a ním predložených lekárskeho nálezu z roku 1994. Skutkové zistenia vyplývajúce z dávkového a posudkového spisu žalovanej potvrdzujú, že zdravotné postihnutie žalobcu bolo posudzované posudkovými lekármi Sociálnej poisťovne po podaní žiadosti na priznanie invalidity viackrát. Z lekárskeho posudkov zo dňa 20.12.2016 a z 4.4.2017 vyplýva zhodný záver, v zmysle ktorého posudkoví lekári určili u žalobcu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % podľa F70/ Kapitola V. Oddiel //, položka 6, písm. a/, s ustálením postihnutia - mentálna retardácia ľahký stupeň, dátum invalidity určili dňom 30.11.2016. V týchto posudkoch posudkoví lekári posudzovali invaliditu žalobcu podľa zákona č. 461/2003 Z. z. a konštatovali, že žalobca je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Z ďalších lekárskeho posudkov, vypracovaných za účelom posúdenia zdravotného stavu a priznania invalidity žalobcu z mladosti podľa zákona č. 100/1988 Zb. zo

dňa 8.6.2017, z 17.9.2018, z 17.12.2018 a z 29.1.2019 vyplýva zhodný záver, v zmysle ktorého posudkoví lekári určili u žalobcu mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % podľa F70/ Kapitola V. Oddiel //, položka 6, písm. a/, s ustálením postihnutia - mentálna retardácia ľahký stupeň, dátum invalidity určili dňom 1.8.2006. Zo všetkých lekárskeho posudkov vyplýva zhodný záver o zdravotnom postihnutí a jeho hodnotení tak, že žalobca nie je invalidný podľa § 29 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov, pretože nespĺňa zdravotné kritéria invalidity, a nie je invalidný podľa § 71 v spojení s § 70 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože v čase vzniku invalidity nespĺňal podmienku nezaopatrenosti a je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou. Vychádzajúc z obsahu lekárskeho posudku kasačný súd zhodne ako krajský súd mal preukázať, že všetky lekárske posudky, v ktorých posudkový lekár objasňuje a odôvodňuje všetky skutočnosti, na základe ktorých pristúpil k prijatiu konkrétneho záveru sú vzájomnej zhode vo vzťahu k zdravotnému postihnutiu, miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 % podľa F70/ Kapitola V. Oddiel //, položka 6, písm. a/, s ustálením postihnutia - mentálna retardácia ľahký stupeň. Pri posudzovaní zdravotného postihnutia žalobcu za účelom rozhodnutia o vzniku jeho invalidity podľa právnej úpravy ustanovenej v zákone č. 100/1988 Zb., posudkoví lekári zhodne konštatovali, že žalobca nespĺňa podmienky invalidity ustanovené v právnej norme § 29 ods.3 v spojení s § 33 ods. 2 uvedeného zákona, keďže nespĺňa zdravotné kritéria invalidity podľa tejto právnej úpravy stanovené. Pokiaľ aj posudkoví lekári zhodne v závere posudku konštatovali, že žalobca je invalidný podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., pretože má pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 40 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, určiac mieru poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 50 %, zákonodarca v právnej úprave § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. ustanovuje, že poistenec má nárok na invalidný dôchodok, ak sa stal invalidný, získal počet rokov dôchodkového poistenia uvedený v § 72, pričom skutkové zistenia v danom prípade potvrdzujú, že žalobca nespĺnil podmienku pre priznanie nároku na invalidný dôchodok, keďže nezískal potrebnú dobu dôchodkového poistenia. Nie je možné prisvedčiť tvrdeniu žalobcu, že samotná žalovaná si odporuje v uvádzaní dĺžky započítateľnej doby poistenia potrebnej pre priznanie invalidného dôchodku. Z obsahu predloženej spisovej dokumentácie žalovanej, ako aj z jej rozhodnutí vyplýva, že žalovaná konštatuje, že žalobca pred vznikom invalidity t.j. od 1.8.2006 získal 319 dní obdobia dôchodkového poistenia.

47. Kasačný súd ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku žalobcu, ktorou v kasačnej sťažnosti namietal, že správny súd sa nevysporiadal so všetkými námietkami, ktorými v žalobe namietal nezákonnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej. K uvedenému kasačný súd konštatuje. Otázkami náležitého odôvodnenia rozhodnutí sa už viac krát zaoberali vo svojej judikatúre Ústavný súd Slovenskej republiky (napr. nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, sp. zn. IV. ÚS 252/04, sp. zn. IV. ÚS 329/04, sp. zn. IV. ÚS, sp. zn. III. ÚS 32/07), ako aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010 sp. zn. 4Sžo/12/2010). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ako aj z judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vyplýva, že súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky žalobcom nastolené v žalobe, avšak je povinný zodpovedať zásadné otázky, veci týkajúcej sa. Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993). Rovnako rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999). Ak teda krajský súd v procese súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí žalovanej zameral svoju pozornosť zásadnej otázke, za ktorú považoval, či žalobca spĺňa zákonné podmienky invalidity (invalidita z mladosti) podľa právnej úpravy ustanovenej v zákone 100/1988 Zb. (§ 29 ods. 3 v spojení s § 33 ods. 2) a na túto otázku dal dostatočnú odpoveď v odôvodnení napadnutého rozsudku, krajský súd nepochybil, keď sa nevyjadril ku všetkým námietkam žalobcu vznesených v žalobe.

48. Vzhľadom k uvedenému vyššie najvyšší súd vyhodnotil námietky žalobcu vznesené v kasačnej sťažnosti, ktorými namietal nezákonnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ako nedôvodné,

keďže tieto námietky neboli spôsobilé spochybniť vecnú a právnu správnosť napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Kasačný súd kasačnú sťažnosť žalobcu podanú proti rozhodnutiu krajského súdu preto podľa § 461 SSP zamietol ako nedôvodnú.

49. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľovi (žalobcovi), ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP) a žalovanému ich nepriznal, keďže to nemožno spravodlivo požadovať (§ 467 ods. 1 SSP v spojení s § 168 SSP).

50. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.